

Hankintalain uudistus ja lain edellyttämä ilmoitus Valtiokonttorille sidosyksikkösopimusten siirtymäajasta

Kh 28.09.2026
116/02.08.00/2026

Valmistelija

Sari Linturi-Sahlman, hallinto- ja henkilöstöjohtaja, 040 556 9571

Uudistettu hankintalaki on astunut voimaan 18.6.2026. Uudistuksen tavoitteena on lisätä kilpailua julkisissa hankinnoissa, parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin sekä rajoittaa laajojen sidosyksiköiden (in-house-yhtiöiden) käyttöä. Lain 15 § sisältää uuden vaatimuksen, jonka mukaan edellytyksenä osakeyhtiömuotoisen sidosyksikön käytölle on, että hankintayksiköllä on vähintään 10 % omistusosuus sidosyksiköstä. Muutos astuu voimaan 1.7.2027.

Hankintalain uudistukseen on kirjattu mahdollisuus ilmoittaa Valtiokonttorille sellaisesta ennen 18.6.2026 tehdystä sidosyksikkösopimuksesta, joka ei täytä uuden hankintalain mukaista 10 %:n omistusosuusvaatimusta, mutta jonka jatkamiselle vedotaan yleiseen etuun liittyviin pakottaviin syihin, kohtuuttomien seurausten välttämiseen tai merkittävien taloudellisten riskien ehkäisemiseen. Ilmoitus on toimitettava Valtiokonttorille viimeistään 30.9.2026 ja kyseinen sidosyksikkösopimus voi jatkua poikkeuksellisesti 30.6.2030 saakka. Ilmoitus tehdään Valtiokonttorin sivuilta ladattavalla Excel-pohjalla ja se lähetetään sähköpostitse osoitteeseen sidosyksikkosopimus.ilmoitus@valtiokonttori.fi. Päättös tulee myös saattaa tiedoksi niille sidosyksiköille, jotka kunta ilmoittaa Valtiokonttorille. Päättöksen liitteenä on ilmoitus tallennettuna PDF-muotoon, mutta valtiokonttorille toimitetaan otteen mukana Excel-versio.

Toivakan kunnan sidosyksiköt, joita hankintalain vähimmäisomistusosuus keskee ja joiden kanssa on solmittu sidosyksikkösopimus ennen lain voimaantuloa, ovat Meidän IT ja Talous Oy ja Mustankorkea Oy. Ilmoitus säilyttää kunnalla mahdollisuuden jatkaa nykyisten sidosyksikkösopimusten puitteissa, joten se kannattaa tehdä vaikka varmuuden vuoksi. Ilmoitus ei velvoita kuntaa jatkamaan sopimusta ilmoitettuun päivämäärää asti. Sopimuksia voidaan muuttaa tai päättää sopimusehtojen mukaisesti. Ilmoitus ei myöskään muuta sopimuksen sisältöä eikä sopimusehtoja.

Meidän IT ja Talous Oy (Y-tunnus 2945110-4), Toivakan kunnan omistusosuus on 0,11 % ja palvelusopimuksen kohde on henkilöstöhallinto.

Palvelukokonaisuus sisältää palkanlaskennan, palvelussuhteiden elinkaaren hallinnan, työaika- ja poissaolohallinnan, henkilöstötietojen ylläpidon, viranomaisilmoitukset, henkilöstöraportoinnin sekä niihin liittyvien henkilöstöhallinnon tietojärjestelmien ylläpito-, tuki- ja asiantuntijapalvelut. Palvelut tuotetaan osana alueellisesti yhteistä palvelu- ja järjestelmäkokonaisuutta, jossa hyödynnetään yhteisiä järjestelmiä, integraatioita ja toimintamalleja. Palvelukokonaisuuteen on myös rakennettu integraatioita muihin palvelutuottajiin, kuten esimerkiksi työterveyshuollon järjestelmiin.

Kokonaisuus tukee kunnan lakisäätelysten työnantajavelvoitteiden hoitamista, henkilöstötietojen asianmukaista käsittelyä sekä

henkilöstöjohtamisen ja päätöksenteon tietotarpeita. Palveluihin liittyy useita keskenään riippuvaisia järjestelmiä, prosesseja ja tietovirtoja, joiden häiriötön toiminta on välttämätöntä palkanmaksun, palvelussuhdetietojen hallinnan, työajanseurannan ja lakisääteisen viranomaisraportoinnin varmistamiseksi.

Henkilöstöhallinnon järjestelmät, prosessit ja riippuvuudet ICT-palveluihin muodostavat kunnan lakisääteisten henkilöstöprosessien kannalta kriittisen kokonaisuuden. Sopimusten nopea päättäminen vaarantaisi palkanmaksun, palvelussuhdetietojen hallinnan ja viranomaisraportoinnin jatkuvuuden sekä aiheuttaisi merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Kriittisen henkilöstöhallinnon palvelukokonaisuuden hallittu uudelleenjärjestely edellyttää vaiheistusta ja enemmän aikaa palveluiden jatkuvuuden, kyberturvallisuuden, tietosuojan ja kustannustehokkuuden varmistamiseksi. Toivakan kunnan erittäin rajalliset resurssit eivät mahdollista useiden samanaikaisten järjestelmä- ja palvelumuutosten toteuttamista ilman merkittävää toiminnallista riskiä.

Mustankorkea Oy (Y-tunnus 1108572-4), Toivakan kunnan omistusosuus 1,4 %, puitesopimus lakisääteisen kunnallisen jätehuollon palvelutehtävistä.

Hankintalain yhteydessä säädettiin vesihuoltolakiin lähinnä jätevesihuollon sidosyksiköitä koskeva poikkeus vaatimuksista. Jätehuoltolakia koskevaa poikkeusta ei säädetty, vaan jätealan vähimmäisomistuspoikkeuksesta säättäminen jätelain muutoksen yhteydessä tehtäväksi. Tarkoitus olisi, että jätealan vähimmäisomistuspoikkeuksesta säädettäisiin vielä ennen nykyisen hallituskauden päättymistä.

Jätehuoltolain muutos on siis edelleen kesken. Mikäli hankintalakia koskeva poikkeus jätehuollon järjestämisestä ja tuottamisesta jostain syystä viivästyisi tai estyisi, ei Toivakan kunta voisi enää käyttää Mustankorkea Oy:n palveluita lakiin kirjatun vuoden siirtymäajan 30.6.2027 jälkeen. Sidosyksikkösopimuksen siirtoilmoitus tehdään, koska jätelaissa olevaa hankintalain poikkeusta ei siis ole vielä säädetty, eikä se ole vielä voimassa.

Toivakan kunta omistaa lisäksi Monetra Oulu Oy:n 1 osakkeen, joka on hankittu kunnanvaltuuston päätöksellä 10.6.2019 § 38. Kunta on hankkinut Monetralta tulkkaus- ja käännöspalveluita noin 500 eurolla vuodessa. Sopimuksen osalta on katsottu, ettei siirtoilmoituksen teolle ole tarvetta. Lisäksi kunta omistaa KPK THH Oy:n (Kunnan Taitoa Oy) osakkeita 2379 kpl ja KPK THH Oy:n (Kuntien Tiera Oy) osakkeita 2379 kpl, mutta kunnalla ei ole voimassaolevia palvelusopimuksia kyseisten yritysten kanssa.

Muut Toivakan kunnan sidosyksiköt toimivat hankintalain tarkoittamina yhteishankintayksiköinä tai toimialat on rajattu hankintalain ulkopuolelle. Yhteishankintayksikkö kilpailuttaa hankintoja useiden asiakkaiden puolesta. Muut hankintayksiköt voivat tehdä hankintoja sen kilpailuttamien puitejärjestelyjen, dynaamisten hankintajärjestelmien tai kilpailutusten perusteella ilman, että niiden tarvitsee kilpailuttaa hankintaa itse. Vähimmäisomistussääntely ei siis koske yhteishankintayksikköinä toimivia sidosyksiköitä.

EU:ssa on lisäksi valmisteilla uutta lainsäädäntöä koskien julkisia hankintoja, joka voi vaikuttaa myös kotimaiseen lainsäädäntöön, mutta tämä on vasta valmisteluvaiheessa ja sen käsittely voi kestää pitkään ja kunnat joutuvat toimimaan nyt voimassaolevan lainsäädännön

puitteissa.EU:n lainsäädännön valmistelu etenee aikanaan Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden käsittelyyn.

Esittelijä Kunnanjohtaja Touko Aalto

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää, että
1. Meidän It ja Talous Oy:n sekä Mustankorkea Oy:n
sidosyksikkösopimukset ilmoitetaan Valtiokonttorille 30.9.2026 mennessä,
jotta sopimukset voivat jatkua poikkeuksellisesti 30.9.2030 asti. Kyseisten
palveluiden uudelleenjärjestäminen asetetussa vähimmäisomistuksen
määräajassa 30.6.2027 aiheuttaisi käytännössä merkittäviä operatiivisia ja
taloudellisia riskejä.
2. selvitykset henkilöstöhallinnon palveluiden vaihtoehtoiseksi
järjestämiseksi käynnistetään.
3. EU-asetuksen säätämisprosessia seurataan.

Päätös

Tiedoksi Valtiokonttori, Meidän IT ja Talous Oy, Mustankorkea Oy